

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління
закладами освіти

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ГОТОВНІСТЬ ДІТЕЙ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПОЧАТКОВОЇ
ШКОЛИ. ОЦІНКА РУХОВОГО СТАНУ

ГОДОР ЕВЕЛІН СТЕФАНІВНА

Студентка IV-го курсу
Освітня програма: 012 Дошкільна освіта
Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ
Протокол № 103-Вн від 23.11.2022 року

Науковий керівник:

Чичук Антоніна Петрівна,
доктор пед. наук, професор

Завідувач кафедрою:

Біда Олена Анатоліївна,
доктор пед. наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 2023

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

**Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління
закладами освіти**

Кваліфікаційна робота
ГОТОВНІСТЬ ДІТЕЙ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ ДО ПОЧАТКОВОЇ
ШКОЛИ. ОЦІНКА РУХОВОГО СТАНУ

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконала: студентка IV-го курсу

Годор Евелін Стефанівна

Освітня програма: 012 Дошкільна освіта

Науковий керівник: **Чичук Антоніна Петрівна,**
доктор пед. наук, професор

Консультант: **Чегіль Аніко Миколаївна,**
викладач

Рецензент: **Гаврилюк Ілона Юліївна,**
ст. викладач

Берегове
2023

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

**Pedagógia, Pszichológia, Tanító, Óvodapedagógia, Oktatás- és Intézményvezetés
Tanszék**

ÓVODA-ISKOLA ÁTMENETE. MOZGÁSÁLLAPOT FELMÉRÉSE

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Hadar Evelin

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: 012 Óvodapedagógia

**Témavezető: Csicsuk Antonina,
pedagógiai tudományok doktora, professzor**

**Konzulens: Csehil Anikó,
tanár**

**Recenzens: Gavriljuk Ilona,
adjunktus**

Зміст

Вступ	6
I. РОЗВИТОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ. РОЗВИТОК РУХІВ	8
1.1. Проміжок фізичного розвитку дітей	9
1.2. Зв'язок між фізичним та розумовим розвитком дитини	15
1.3. Склад і структура особистості	16
II. НАСУТНІСТЬ МІЖ ДОШКІЛЬНОЮ ТА ПОЧАТКОВОЮ ОСВІТОЮ	19
2.1. Шкільна зрілість її критерії	20
2.2. Критерії готовності дитини до школи	21
2.3. Важливість тестів на фізичну зрілість	24
III. МЕТОДИ ТА ТЕХНІКА ДОСЛІДЖЕНЬ.....	26
3.1. Місце та умови дослідження	26
3.2. Метод дослідження.....	27
3.3. Презентація зразка, оцінка результатів.....	28
3.4. Висновки.....	34
Висновок.....	36
Резюме.....	37
Список використаної літератури	38
Додатки.....	40

Tartalom

Bevezetés	6
I. Az óvodáskorú gyermekek fejlődése, mozgásfejlődés	8
1.1. Mozgásfejlődés szakaszai iskoláskorig	9
1.2. A mozgás és értelmi fejlődés kapcsolata	15
1.3. Személyiséget alkotó alapképességek	16
II. Az óvoda-iskola átmenetének nehézségei	19
2.1. Az iskolaérettség kritériumai	20
2.2. Iskolaérettségi vizsgálatok	21
2.3. Mozgás érettségi vizsgálatok jelentősége	24
III. A kutatás anyaga és módszerei.	26
3.1. A kutatás helyszíne, körülményei	26
3.2. A kutatás módszere	27
3.3. A minta bemutatása, eredmények	28
3.4. Következtetések	34
Összefoglalás	36
Rezüme	37
Felhasznált irodalom	38
Melléklet	40

Bevezetés

„Gyermekkorban az ember a járást olyan magától értetődően és tudattalanul tanulja meg, mint az anyanyelvét- a golfozást ellenben felnőttként úgy, mint egy idegen nyelvet.”

(Thomas Pfeifer)

Szakedolgozatom témája az: „Óvoda-iskola átmenete. Mozgásállapot felmérése”. Választásom azért erre a témára esett, mert mindig is érdekelt, hogy az óvodás gyerekek milyen fejlődésen mennek keresztül iskolába lépésig. Milyen hatással van fejlődésükre a környezet, és az óvoda.

Témám fontos abból a szempontból is, hogy hogyan tudjuk fejleszteni az óvodában a gyerekek mozgását. Hogy milyen felmérő, vizsgáló tesztek vannak iskolába lépés előtt, amely a mozgásállapokra összpontosít.

Szakedolgozatom céljával azt tűztem ki, hogy választ kapjak arra a kérdésemre, hogy a nagycsoportos gyerekek az óvodában iskolaérettek-e mozgásállapotukat tekintve. Olyan vizsgálatok elvégzése melyek a nagycsoportos gyerekek mozgását vizsgálják és segítenek felmérni mozgásfejlettségi szintjüket, iskolába lépés előtt.

Munkám három fő részre oszlik. Az első részben a szakirodalom által kutatott információkat mutatom be. Amely magába foglalja az óvodáskorú gyerekek fejlődését, a mozgásfejlődés szakaszait és a mozgás és értelmi fejlődés kapcsolatát, illetve a személyiséget alkotó alapképességeket.

A második fejezetben bemutatom az óvoda-iskola átmenet nehézségeit, az iskolaérettség kritériumait, hogy milyen iskolaérettségi vizsgálatok vannak, és végül a mozgás érettségi vizsgálatok jelentőségét.

A harmadik fejezet pedig a kutatásom bemutatásáról szól. A kutatás céljáról, módszeréről, a hipotézisekről a helyszín és a körülmények bemutatásáról és végzetül az eredmények kiértékeléséről számol be.

A kapott felmérések eredményéből kiderül, hogy a hipotézisek melyeket felállítottam beigazolódtak.

*„A mozgáshoz úgy közelítsünk, ahogy az élethez: lelkesedéssel, örömmel és hálával.
Mert a mozgás az élet, az élet pedig a mozgás. Mindkettőtől azt kapod, amit beleteszel.”-*
Ron Fletcher

I. AZ ÓVODÁSKORÚ GYERMEK FEJLŐDÉSE, MOZGÁSFEJLŐDÉS

Az óvodáskor az egyik legfontosabb fejlődési szakasz az ember életében. A gyermek fejlődéséhez a legjobb feltételeket kell biztosítani mind az otthoni és mind az óvodai környezetben. Érzelmek befolyásolják a megnyilvánulásaiban, tetteiben, viselkedésében. 3-6 éves korig terjed az óvodáskor. Ebben a korban a gyermek egyre nyitottabb, önállóbb lesz. Ezt a periódust a gyermek úgy éli meg, hogy mondhatni mindent szíve szerint dönt. Nagy szerepet játszik a fantázia és a képzelet. A számára érthetetlen dolgoknak saját képzelete és fantáziája szerint próbál magyarázatot adni. Igényli a társas kapcsolatokat és a megfelelő mozgásteret. Az óvodáskorú gyermek mozgásigénye nagy (Berghauer-Olasz, 2013:100).

Tordáné Hajabács Ilona a következő képen fogalmazta meg a Nevelési alapismeretek című művében: „A gyermek születésétől kezdve fejlődik, mind testileg mind pedig szellemileg. Az első év végére a legnagyobb arányú testi fejlődés következik be. A testsúly háromszorosára nő a testmagasság pedig 25 cm-rel növekszik. A csecsemők testformája jellegzetes: törzse és végtagjai rövid, feje nagy, az egész testmagassága egynegyedét teszi ki. Ez az úgynevezett kisgyermekforma 5-6 éves korig jellemző.

Óvodáskor végére szemmel láthatóan arányosabb lesz a kisgyermek teste. Ezt a szakaszt: nyúlási szakasznak nevezik. Ezt olvashatjuk Berghauer-Olasz Emőke Fejlődéslélektan című jegyzetében: „Ez a változás körülbelül az 5-6 éves korban lesz igazán látványos: végtagjai ekkor megnyúlnak, egyre izmosabbá válnak. A váll szélesebb lesz a medencénél, így megszűnik a test hengeres formája. A babás arcocska is megváltozik az arc alsó és középső részének intenzív fejlődése révén. A gerinc csigolyái a csigolyatestekkel az óvodáskor folyamán nőnek össze. A csontok görbületei ebben az életkorban még rugalmasak, ezért ilyentájt feltétlenül kerülni kell az egyoldalú, monoton, egy izom és csontcsoportot terhelő mozgásformákat. A medence csontjai még nem nőttek össze, így a nagyobb terheléseket emiatt is mellőzni kell.”

Az óvodás gyermek idegrendszere fejlődik. Gyorsan tanul, de ahhoz, hogy teljesen megtanulja és elsajátítsa az adott anyagot sok ismétlésre és gyakorlásra van szüksége. Főbb jellemzői közé tartozik az óvodáskornál a fokozott mozgásigény (Berghauer-Olasz, 2013:101).

Az óvodás korú gyermek figyelme, céltudatosabb, logikusabb és tartósabb lesz. 3-4 éves gyermek 6 percig képes megfigyelni, foglalkozni egy tárggyal. Míg egy 6 éves

gyermeknek akár 12 percig is tarthat a figyelme. Kiemelt feladatot kell, hogy kapjon a *tegnap, holnap és később* fogalmak megtanítása, bár már az óvodás a most fogalmával tisztában van, ezek még számára kicsit zavarosak lehetnek (Tordáné Hajabácsi, 2010).

Mozgásfejlődés zavarai: A két leggyakoribb mozgászavar az óvodáskor körében a Hiperaktivitás (túlérzékenység) és a mozgás. Az egyik előző teljesítménye: gyors, kapkodó, céltalan mozgások, képzetlen technika. A fejletlen beszéddel is összefügg. A túlzott testmozgás fő oka a túlzott elhanyagolásra, szorongásra vezethető vissza. Ez akár azért is kialakulhat, mert a gyermek nem mer nyitni a környezete fele a külső káros hatások miatt, így a mozgásfejlődése is lelassul (Berghauer-Olasz, 2013:101).

1.1 Mozgásfejlődés szakaszai iskoláskorig

Régről vitatott kérdés, hogy vajon a természet örökletes vagy inkább a környezettől neveléstől alakul ki. John Locke állítása, hogy a csecsemői élek, ami egy tiszta alap, és a gyermek a tapasztalatait írja rá erre a tiszta lapra, azt amit, érez, hall, lát, tapasztal a környezetéből. Ezzel szemben Charles Darwin azt állítja, hogy a természet biológiailag örökölhető. Ha korán elkezdjük, a gyermek nevelését, bármilyen felnőtt nevelhető belőle. Napjainkban a legtöbben már azt mondják, hogy mind két állítás igaz. Egyrészt örökölhető, másrészt a környezet is fontos szerepet játszik a személyiség kialakulásában (Szekeres, 2008).

Születéstől tíz hetes korig a következő fejlődésen mennek át a gyermekek. A szülés utáni motoros fejlődés meghatározott sorrendet követ. A legtöbb gyermek mozgása, mint a hasra fordulás, mászás, állás, ugyanabban a sorrendben történik. Az újszülött válasza "holisztikus válasz", amelyben a csecsemő egész teste részt vesz egy olyan válaszban, amely feltétel nélküli reflexként jelentkezik. Egy egyszerű „szenzoros-kinetikai láncon” keresztül működnek, stimulálva a testfelületeket, ami specifikus motoros reakciókhoz vezet (pl. szopási, megfogási, pupillareflexek). Az újszülöttek függetlenül attól, hogy hason vagy háton fekszenek, jobban szeretik a fejüket valamelyik oldalukra támasztani, miközben végtagjaikat szorosan a testükhöz közel tartják. Nyakizmaik még nagyon, gyengék, ezért fejüket nem bírják megtartani, így támasztás nélkül lehajlik fejük. A következő négy hétben olyan erős lesz, hogy hason fekve néhány másodpercre le tudja emelni az állát a lepedőről, és rövid ideig megtartja a fejét ülve. A 6 hetes gyermek már 45 fokos szögben tudja felemelni a fejét, kevésbé billeg az ülésben, és egyre jobban ki tudja nyújtani a lábát.

A 8 hetesek minden helyzetben képesek rövid ideig tartani a fejüket. A nyolchetes periódus alatt tehát némi előrelépés történik a fejtartásban, hiszen megerősödnek a fejtért felelős nyakizmok. A fejtartás javulásával a gyermek jobban tudja tartani a tekintetét a kiválasztott ponton. 10. hétig ezen a területen rengeteget fejlődnek a gyerekek (Király– Szakály, 2011).

Két úton fejlődik a gyermekek mozgása, tárgyhoz kötöten és tárgy nélküli. A tárgyakkal a finommozgásuk fejlődik, tárgyak segítségével pedig a nagymozgásuk. A nagymozgások megelőzik a finommozgásokat. Az izmokra való támaszkodás hamarabb megmutatkozik. A nagymozgások, az oldalra fordulás, hasra, hátra való fordulásokkal kezdődik. Később már felül és az egész testével próbál forogni, mozogni. Ezt követi a kúszás, mászás (Szekeres, 2008).

A második szakasz 10-től 30 hetes korig tart. Ez az időszak 2-2,5 hónap és 7-7,5 hónap között változik, figyelembe véve a gyermekek közötti különbségeket. A megtanult mozdulatok számának növekedésével és a minőség változatosabbá válásával egyre több időbe telik a fejlődésük. A periódus végén a gyermek feje már nem, vagy alig rázkódik, inkább felemelt fejjel ül fel. Ennek a szakasznak a végére (7-7,5 hónap) képes felemelkedni a kezére, sőt egyre inkább az egyik karjára támaszkodni. Mindez növeli a gyermek szabadságát, egyre nagyobb teret tud befogadni, érzéklni környezetéből. Kíváncsisága hajtja fokozott és gyakoribb gyakorlati erőfeszítéseit, ami tovább erősíti a nyak, a vállak, a karok, a törzs és a lábak izmait, ami a motoros fejlődés következő szakaszába vezet. Ezek a legfontosabb új mozgások ebben az időszakban: biztos fejtartás, csúszás hason, reflexszerű lábmozgás, bizonytalan ülés, kezdetleges mászás (Király – Szakály, 2011).

Harmadik szakasz 30.-hétől egészen az 52-ig hétig tart. A mozgásfejlődést a közlekedési kísérletek különféle formái jellemzik, kezdve az eddig kifejlesztett készségekkel, képességekkel, az ülésben megfordulással, felállással és oldalra járással, próbálkozás, amíg el nem éri a választott játékot. Térdtámaszra emelkedik és ide-oda lendül benne. Ez tovább erősíti a törzset és a vállakat, különösen a lábizmokat, amelyek elengedhetetlenek az álláshoz. Így a siker ebben a szakaszban alapvetően a rendelkezésre álló alkalmazkodási és koordinációs készségek szintjétől függ. Ha ezeket a készségeket kellőképpen fejlesztjük, az ebben a fázisban végzett mozgások száma és összetettsége megnő, a mozdulatok összetettebbé, integráltabbá válnak. Az első keresztmozgás megkezdése döntő fontosságú a későbbi személyiségfejlődés szempontjából, ezáltal fejlődik az idegrendszer beidegzése, megalapozva a "magasabb szintű integratív

idegrendszeri kapcsolatokat". Ezek „lehetővé teszik egyre differenciáltabb motoros-viselkedési válaszok kialakulását”. "Ezen a szinten a motoros tervezés hasznossága, a két testrész megfelelő koordinációja, a testtervezés és a testészlelés mutatkozik meg", amelyek hozzájárulnak a figyelem fejlesztéséhez és a beszéd további differenciálódásához. Mindez azon alapul, hogy "a csatornák közötti szint az érzékszervi integrációs folyamat érésének következő fejlődési szakasza" (Király– Szakály, 2011).

Negyedik szakasz 52.-hétől 3 éves korig tart. A gyakorlatokra jellemző a térdelés, az állás, a guggolás, a lépcsőzés, a ritmikus mozgás, a tandemugrás és a járás. Biztonságosan fut, de még nem tud lassítani vagy irányt váltani. Ennek az időszaknak az elején lehet, hogy segítséggel tud járni a gyereket. Neurológiai állapota egyre magabiztosabbá válik, melynek segítségével 3 éves koráig egyre biztonságosabban és összehangoltabban találja környezetét a közlekedéssel, önálló tevékenységgel kapcsolatban. Mozgásban van, nem kis feladatot hagyva a szüleinek. A mozgás által teremtett „szabadság” olyan szintre növekszik, amely alatt az irányítást folyamatosan fenn kell tartani. Próbál mindent kipróbálni amire képes: bele kapaszkodni bármibe és felállni, szökdelni, irányt váltani (Király– Szakály, 2011).

A gondolkodási folyamatok, amelyek elemei az első életév végén alakulnak ki, továbbra is jelentős fejlődésen mennek keresztül. Ebben a szakaszban a gyermek megtanul beszélni. A változás közepette fontos momentum a diskurzus kialakulása. A gyermek már megérti azokat az összefüggéseket, kapcsolatokat, amelyek közvetlenül nem érzékelhetők. Elkezdi tárolni az objektív attribútumokat és kapcsolatokat a memóriában. Az újszerű helyzetekben a gyerekek képesek felidézni a régi tapasztalatokat és kreatív módon felhasználni azokat. A gondolkodás óriási hatással van a viselkedésedre. Természetesen a valóság még nem úgy tükröződik a gyermek tudatában, mint egy felnőttben. Ezek többnyire a saját szükségleteid kielégítéséről szólnak. Ezt a reflexiós formát *egocentricitásnak* (énközpontúságnak) nevezik. A cselekvés alapvető formája a játék, amelyben akarat cselekvés történik, és a gyermek a cél elérése szerint cselekszik. Az akarat cselekvése kapcsán a döntéshozatali folyamatban fellép a várakozás (előrelátás alapján hozott döntések), amelyben a gyermek a megoldandó helyzetből származó ingereket, az emlékezetben tárolt emléknymokat hasznosítja. Nagyon nehéz itt a gyermeket saját céljától eltéríteni („én akarom”). A bölcsőde 3 éves korban véget ér. Ez a gyermek funkcionálisan készen áll a „még mérettetésre” a többi óvodai gyermek között. Fontos, hogy ne lépj be a közösségbe úgy, hogy elveszítse a versenyt, ami ebben a helyzetben

természetesen előfordul (Király– Szakály, 2011.)

Ebben a korban a nagyizmok fejlettebbek a finommozgásnál. Megfigyelhető, hogy a lányok a fejlődésben előrébb járnak a fiúknál. Ebben az időszakban rendkívül aktívak a gyerekek, nagy a mozgásigényük, ezért fontos biztosítani számukra a megfelelő mozgásteret (Szekeres, 2008.)

3-5 éves korig a következő fejlődésen mennek keresztül. Már óvodás korban kiemelte fontos szerepet kap az egészséges életmódra való nevelés. Kiemelten fontos a testi képességek fejlesztése. Természetes érzelmeinek, sportszeretetének a fenntartása nagyon fontos óvodás korban. Ebben a korban bővíteni kell a mozgáspkat és azok szerepét az egészséges életmód érdekében (Machalíkné Hlovács, 2008).

Összefoglalva, ez a rész a váltott lábú lépcsőzéstől az evolúciós egyensúlyérzékelésen át a fejlett motorvezérlésig terjed. A gyermek ekkorra már óvodás, vagyis bekerül a szervezett és bizonyos értelemben irányított oktatási rendszerbe. Ez idő alatt a gyermek viselkedése alaposan megváltozik. Ennek a szakasznak a végére a játékos, élénk fantáziájú gyerekek készen állnak az iskolára. Az "idegenek" megjelennek a társas kapcsolataikban. Képesek lesznek arra, hogy érzékeljék az élményt, és ennek megfelelően alakítsák viselkedésüket. Érzelmileg erősen befolyásolt, nem lehet minden helyzetben tárgyilagos (vágyvezérelt gondolkodás). Egy gyerek viselkedésében két mozzanatot találhatunk. Az utánzásra való hajlam és a függetlenségre való törekvés. Megismétli a viselkedést és a cselekedeteket, ugyanakkor azt akarja tenni, amit tiltanak. Alapvetően ennek az időszaknak a végére megtanulja minden mozgásnak az alapjait, és kialakulnak azok a funkcionális ideg- és izomrendszeri alapok, amelyek lehetővé teszik az emberi túléléshez szükséges összes mozgás magas szintű fejlesztését, új funkciók elsajátítását. A mozgásvezérlését ennek megfelelően fejlesztetik ki. A funkcionális alap arra épül, hogy 5 éves korig elsajátítsák a *Homo sapiens* alapkészségeit. Ezek biztonságos megvalósításában azonban nagy egyéni különbségek vannak (Király– Szakály, 2011.)

Az utolsó szakasz pedig 5-től 7 éves kort foglalja magába. Ennek az időszaknak az elemzésekor figyelembe kell venni a gyermek eddigi fejlettségi szintjét. A gyermek mentális érettsége lehetővé teszi a megfelelő válaszadást egyszerű motoros tesztekre, amelyek segítségével megbízhatóan jelezhető a gyermek fejlődési elmaradása. Tekintettel a mozgásterápia bizonyított jótékony hatásaira a személyiségfejlődésre, ebben az időszakban az idegrendszer stabilan tartása érdekében különösen intenzív mozgást javasolt a gyermeknek ajánlani, kis tartalmi változtatással. Ebben a szakaszban kezdődik a

személyes fejlődés jellegzetes eseménye, az első „átváltozás” időszaka. Ezért a mozgásukban korlátozott gyermekeknél a mozgásos tevékenységek során a mozgásszerkezetnek megfelelő spatiotemporális és dinamikus eseményeket újra kell szervezni, mert a növekedési ütem nem felel meg a mozgásszerkezet változásainak. Ezért szükséges az eddig tanult mozdulatok gyakorlása és újabb és újabb mozdulatokkal bővíteni. Így a gyerek egyre magabiztosabb lesz. Továbbra is fontos, hogy a gyerekek jókedvűen mozogjanak, így a monoton, edzésszerű felkészülés még nem lehetséges. Ebben a korban minden korábbi fejlődési hiány áthidalható. A fejlesztési módszer jellemzője, hogy elegendő időt biztosít a gyakorlásra. A gyerekeknek képesnek kell lenniük csoportmunkára. A motorizáció, a nyelvi kifejezés és az észlelés összehangolt fejlesztése fontos az óvodáskorú személyiségfejlődés szempontjából, ami közvetlenül tükröződik a nagymotoros és finommotorikus készségek fejlődésében. A gyermek fejlődési mobilitása már lehetővé teszi, hogy a családok rendszeres és időszakos szabadidős tevékenységet tervezzenek vele (Király– Szakály, 2011).

A koordinációs izmokat ebben az életkorban még nem tudják tökéletes irányítani. Főleg a fiúknál észrevehető, hogy nehezebben bánnak a ceruzával. Ilyen idős korban a gyerekek annyira bíznak saját testükben és mozgáskoordinációjukban, hogy könnyen alá becsülik a veszélyeket. A csontok, inak ebben a korban még fejlődésben vannak. (Szekeres, 2008.)

A mozgáskoordináció, a mozgások célszerű végrehajtása, fixáló és működő izmok összehangolását jelenti. A szabályzó folyamatok a kisagy és a prefrontális kéreg, működésén alapul meg. Szabályzó folyamat az, a már korábban elsajátított mozgások azonosulnak-e a végrehajtott mozgásokkal. Ha eltérést észlelünk a mozgáscelekvések alatt, azokat tudjuk még korrigálni. Szükség van a mozgásfejlesztésre a gyermekek fejlődése érdekében. Fontos szerepet játszik a mozgásfejlesztés a nagymozgások összerendezése érdekében, illetve az egyensúly és rugalmasság terén is (Antal László, 2015.)

Gyakran előfordul, hogy a gyermek lassabban fejlődik mozgásban. Annak érdekében, hogy ez javuljon különféle személyre szabott feladatokkal fejleszthetjük azt. Például: szabad mozgásos játékokkal, egyensúlyozást fejlesztő játékokkal, mozgáskoordinációt fejlesztő játékokkal vagy mozgásutánzó játékokkal is. Különféle eszközöket is használhatunk ezekhez a játékokhoz, például: labda, hinta, ugráló kötél, twister, lépegetők (Csongrádiné Démusz, 2020).

A testmozgás fontos szerepet játszik a 3-7 éves gyermekek fejlődésében. Ebben a

korban a gyerekek elsősorban sportoláson és tevékenységeken keresztül tanulnak és szereznek információt a környezetükről. Az értelmi fejlődés alapja a testmozgás, a testmozgás pedig az egyik legfontosabb eszköz, ami befolyásolhatja az idegrendszert. A mozgás a fejlődés motorja. Az egészséges idegrendszer kialakulásához sok mozgás stimuláció szükséges (Némethné Tóth, 2006).

A nagymozgás fejlesztése. Magukban foglalják az izmok helyes használatát. Ebbe a kategóriába tartozó mozgásformák például a gyaloglás, felülés, rúgás, egyensúlyozás, dobás. A nagymozgások motoros készségek megvalósítása közvetlenül fizikai, az állóképességről is szól. Több fizikai funkciót is befolyásolnak. Például az a gyermek aki nem tudja, tartósabb ideig egyenesen tartani a felső testét, annak nehezebben fog menni az írás. Ez inkább a finommotorikához kapcsolódik, de amelyik gyermek nem tartja helyesen a felső testét, iskolában nehezebb lesz számára az odafigyelés és nehézséget okoz majd a táblára írás is (Némethné Tóth, 2006).

Fejlesztés. Legfontosabb a feladatoknál az ismétlés, gyakorlás. Fontos a feladatok részekre bontása, és minden részt külön-külön megtanulni és gyakorolni. Fokozatosan kell egyre nehezebbé tenni a feladatokat, gyakorlatokat. Azok a legjobb gyakorlatok ahol az egész test izmait átmozgassa: karok, lábak, hát, nyak. A nagymozgások fejlesztése otthon is könnyen megvalósítható (Némethné Tóth, 2006).

„... Aki koordináltan tud mozogni, az fegyelmezettebben gondolkodik, minthogy bonyolult és megfelelően adagolt mozgássorozatok kialakítása és automatizálása mintegy visszahatásként, vagy az agy fejlődésének kritikus periódusában történt működés-megerősítésként, fejlesztik a központi idegrendszer nem szorosan a mozgáskoordinációval kapcsolatos működését is.” / Hámori, 1976 /

Kicsit más megfogalmazásban, de ennél a témánál maradva Demeter (1981) így gondolta : *„A testi tényezők mellett minden esetben figyelembe kell venni a gyermekek pszichikai és intellektuális fejlettségi szintjét. A gyermekek fejlettségi szintjének étfogó megítélése tehát három fő szempontot foglal magába: a morfológiai, az élettani és a pszichológiai szempontot. A gondolkodás és az intelligencia nagymértékben hozzájárul a mozgások tökéletesedéséhez, ez pedig olyan kijelentés, amely fordítva is igaz. Az ügyesség fejlődik és a gyermek fejlődésével párhuzamosan tökéletesedik. Minél jobb az elvégzendő mozgások megértése, annál korrektebb a végrehajtás. Ennek a fejlődésnek a keretein belül egy pozitív visszacsatolás lép fel: a testnevelés és sporttevékenység folyamatában korrektül végrehajtott mozgások és gyakorlatok pozitív hatással vannak mindazokra a területekre,*

amelyeken az érintett pszichikai folyamatok lejátszódnak. A testkultúrának és a sportnak az agyféltekékre gyakorolt pozitív hatását a szenzibilis impulzusok trophikus hatásában látjuk, ami azt jelenti, hogy az aktív testrészek aktivizálják az agykéreg anyagcsere folyamatait, és biztosítják azoknak az agyterületeknek az ingerelhetőségét, amelyek a mozgások ellenőrzésében és vezérlésében részt vesznek, és nem hanyagolható el a pszichikai folyamatoknak a stimulálása sem.”

Születéstől kezdve a gyermek, mozgással kezdi el megismerni a világot. A nagymozgás az értelmi fejlődés alapja. Azok a gyerekek, akinek gyenge a fizikumuk kevésbé szeretik a sportokat. A helyes testtartás létfontosságú az iskolába kerülés előtt, mert a gyermek helytelen testtartása miatt, nem fog tudni figyelni az órán és nehezen fog menni számára az írás is. Ha a kellő testmozgás nincs, meg a gyermekek mindennapjaiban gyakrabban alakulhat ki túlsúly, cukorbetegség, szívbetegség. Ha túl mozgékony vagy koordinációs zavar figyelhető meg, az az idegrendszer éretlenségére utalhat (Bálint, Csongrádiné Démusz, Szabolcsy, Szilvási, Vörös, 2020).

1.2 Mozgás és értelmi fejlődés kapcsolata

Az idegrendszer érettsége és a megfelelő környezeti feltételek együttesen elősegítik a mozgást. Ez a mozgatórugója az első életszakasz kialakulásának. Az idegrendszer szabályozása, motorikus és szenzoros integritása, megfelelő éberség, figyelem és mindehhez adaptív viselkedésre van szükség. Mozgás, mozgásminták ismétlése, az első életévben különböző rendszereket jár be és összehangolja azok működését. Először a gyerekek spontán csinálják önkéntelen és reflexív mozdulatok ismétlésével, később egyre több mozdulatot és ez a testtartás önkéntes módosításával történik. A mozgás információval szolgál az agynak a testkép, a tér tudat és a testtervezés fejlesztéséhez önmagadért és a környezetéért. A mozgás hatására új mozgásformák jönnek létre és változnak a környezettel együtt és kialakul a manipuláció, később pedig a mozdulatok koordináltabbá válnak.

A kézmozdulatok és a manipulációk egyszerre fejlődnek a játék során, valamint a mozgáskoordináció is, miközben gondolkodik és elképzeli, hogyan működik a világ. Ugyanakkor a festésben rajzolásban is sokat fejlődhet. A finommotorika fejlődése a kézizmok fejlettségétől függ. Ezek alapvetően meghatározzák a rajz- és íráskészség fejlődését. Általában a kéz helyes mozgása 5-7 évesen alakul ki a ceruzatartásban, finom

motoros koordinációban mutatkozik meg. Míg az észlelési és motoros funkciók 3 éves korig elválaszthatatlanok, addig 3 és 6 éves kor között a látás veszi át az irányítást.

Érdemes megemlíteni a környezeti ingerek szerepét a fejlesztési folyamatban. Ezt írják le a motoros fejlődést elősegítő terápiás eljárások fejlődési összefüggéseinek különböző elméletei (Nagyné Klujber, 2021).

Ha a gyermekek mozgásfejlődését önálló vagy másodlagos tényezőnek tekintjük, akkor előfordulhat, hogy az első 6-8 évet nem használjuk ki ebből a szempontból, és akkor meglepődünk, hogy nemcsak mozgási, hanem gondolkodási, magatartási problémákat is találunk. A szülők nevelése döntően befolyásolja ezt. A folyamat kialakításánál figyelembe kell venni a fejlődő gyermek testi, pszichés és pedagógiai sajátosságait. A fejlesztés egy egységes egész, amely különböző szakaszokban szorosan összefonódik, és csak komplex folyamatismerttel ápolható hatékonyan (Király - Szakály, 2011).

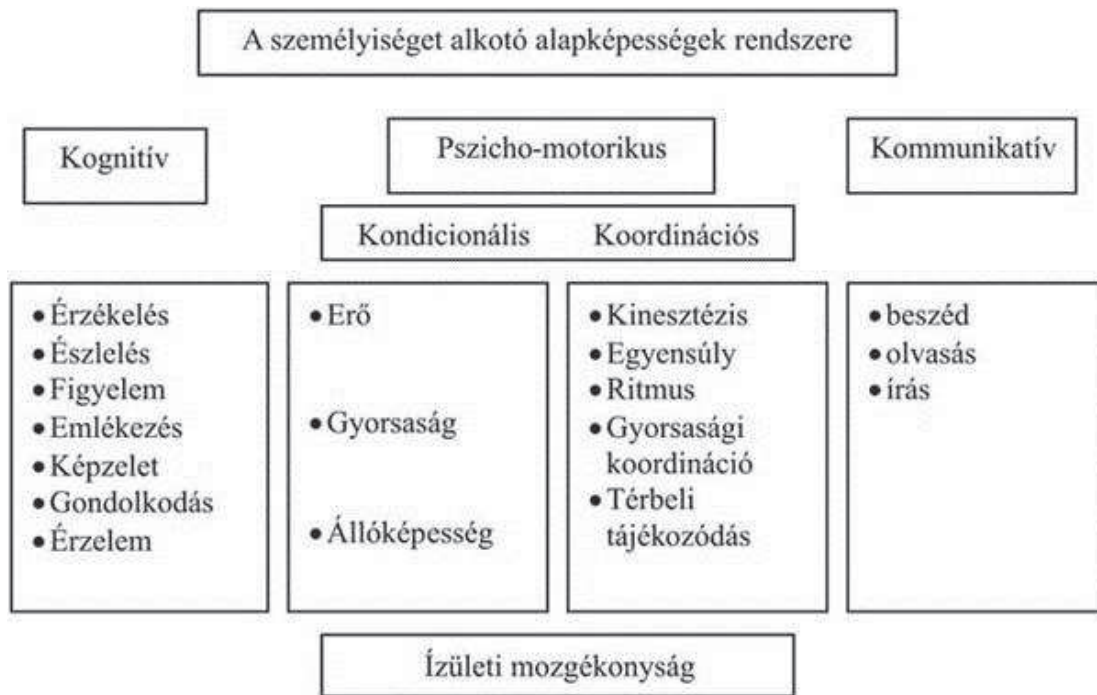
1.3 Személyiséget alkotó alapképességek

Az ember születésétől kezdve szerez ismereteket a különféle mozgásokról, mozgásokról. A motoros mozgások tanulása, használata és alkalmazása végigkísér minket életünkön át. Ezek a tevékenységek amellest, hogy biztosítják az egészséges testi fejlődéshez szükséges ingereket, a lelki funkciók, folyamatok fejlődésének is meghatározói. Ezeket a képességeket a személyiség építőköveiként is kell értelmeznünk, ezért az oktatási rendszer minden szintjén kritikus a motoros készségek és a motoros tanulás fejlesztése. A motoros készségek hiánya vagy fejletlensége döntően befolyásolja az egész személyiség jelenlegi állapotát és fejlődési lehetőségeit. Fontos hangsúlyozni, hogy a funkciók, tulajdonságok, képességek három csoportját a személyiség olyan összetevőjeként kell értelmezni, amely a céloknak megfelelően különböző mértékben vesz részt a különböző gondolkodási és motoros viselkedésekben. A motoros kapacitás feltételein alapuló motoros cselekvések a személyiségstruktúrák és funkciók felhasználásával működnek és befolyásolják azokat. Ebben az összefüggésben a fizikai aktivitás ajtókat nyit és lehetőséget ad a személyiségfejlődésre.

Számos kognitív képesség a motoros fejlődésen alapul, és a motoros és az intellektuális fejlődés összefügg egymással. Ha az első két életév (a szenzomotoros időszak) serkentő, konkrétan manipulatív környezetben zajlik, az absztrakt gondolkodás hierarchikus fejlődési szakaszai harmonikusan épülhetnek az itt megszerzett alapokra. A fejlődő központi

idegrendszerben létrejövő speciális szinaptikus hálózatok megszilárdulása specifikus ingereket igényel. Ezeknek a gyerekeknek kiváló lehetőségük van a folyamatos fejlődésre, mivel a csecsemők reakciói és alapvető motoros mintái idővel integrálódnak a belső érzés és a külső környezeti ingerek kombinációja miatt. Emellett megfelelő mennyiségű és minőségű vizuális, hallási, tapintható, egyensúlyi, pozíció- és pozíció tudatos ingereket kaptak idegrendszerük további érleléséhez (Fajtné Thuróczy, 2014).

A személyiségben rejlő képességek alapozzák meg az egyén azon képességét, hogy aktívan kapcsolódjon a külvilághoz, fogadjon és dolgozzon fel onnan különböző ingereket, és megfelelően reagáljon rájuk. A kompetenciákat a különböző tudományágakban más-más szemszögből vizsgálják, természetüket tisztázzák. Gondolkodásunkhoz talán a pszichológia áll a legközelebb. Az öröklött tulajdonságok eredendően nem jók vagy rosszak, csupán lehetőségek a képességek fejlesztésére. A szociális körülmények között a készségek tanulással és gyakorlással fejlődnek. A képességek a személyiségnek az öröklődés és a környezet által meghatározott összes viszonylag állandó mentális és motoros funkciója, amelyek lehetővé teszik bizonyos tevékenységek és rendszerek elvégzését. A személyiséget alkotó képességeket nehéz kategorizálni. Tanulási folyamatunkban számos tudományágot fedezhetünk fel, amelyek a pszichológia, a pedagógia és a sporttudomány gondolkodásán, logikáján alapulnak. Az egyik szempont szerint alapképességekre és speciális képességekre oszlik. A képességek zárt rendszert alkotnak, melynek fejlesztését és megvalósítását képességfejlesztésnek nevezzük. A funkció jellegétől függően a képességek típusai megegyeznek az ember pszichofiziológiai és pszichológiai funkcióinak rendszerével. Ebben az értelemben olyan képességek lehetnek, mint az észlelés, az érzékelés, a figyelem, a képzelet stb., az általunk használt felosztásban ezek segítségével tudjuk megérteni a világot és fenntartani az állandó információáramlást az egyén és a külső között. világ. Logikai rendszerünkben a másik fontosnak tartott kompetenciacsoport az információcserét elősegítő, a személyközi kapcsolatokban fontos szerepet játszó kommunikatív kompetenciák (Király – Szakály, 2011.)

1. sz. táblázat: „Személyiséget alkotó alapképességek „

II. AZ ÓVODA-ISKOLA ÁTMENETÉNEK NEHÉZSÉGEI

Az óvoda és az iskola közötti átmenet kérdéseit nem lehet leszűkíteni ötödikre, hatodikra életévre a gyerekeknél. Mindig nagy változást jelent a gyerekek életében a váltás egyik intézményről a másikra. Ha a gyermek több tagú családban él, nem jelent nehézséget számára, hogy zavartalanul fejlődjön. Könnyen megtanul beszélni, játszani, járni. A mindennapi környezetben szerzett tapasztalatok fontos, életkori sajátosságokhoz vezetnek. A szociális viselkedés elengedhetetlen szabályait a családi élet szokásain keresztül közlik, gyakorolják és rögzítik vele. Ezek a gyermekek természetesen fejlődnek és szocializálódnak. A magas érzelmi intelligenciával rendelkező emberek a fejlődés élvonalában állnak. A beszélgetésekben - érzelmi biztonságot teremthetnek a kapcsolatokban. Az érzelmi intelligencia az érzelmi biztonságra épül. A szabad játék és a mesehallgatása elengedhetetlen a fejlődéshez, mivel érzelmileg túlfűtött magában foglalja a képsorozatok létrehozását és összekapcsolását (Vojnitsné Kereszty – Zilahiné Gál, 2008).

Az óvodába járás célja és feladata, hogy a gyermekben elősegítse a harmonikus, szociális és testi fejlődést. A szociális képességekhez tartozik az: önérvényesítés, önkép, önismeret, szabályokhoz való viszony, önfegyelem, önbizalom. Az akarat. Ide tartozik az: szabálytudat, akadályok leküzdése, monotonia tűrés, feladattudat, kudarc-veszteség tűrés. Az érzelmi élethez tartoznak a következők: mások érzelmeinek a felismerése, temperamentum, a saját érzelmeinek a kifejezése, saját érzelmi állapot (Budapesti Pedagógiai Oktatási központ, 2019, 5-6).

A határozatlan ideig tartó tévzés, életkorának nem megfelelő műsorral kísérve, zavaró tényezője lehet ennek a folyamatnak. Míg sokan azt gondolják, hogy a tévzés „hasznos”, a képernyőn megjelenő képek kiüríthetik a képzeletét, gondolkodását és érzelmi életét. Otthon, az óvodában és az iskola első évében a gyerekek számára a legfontosabb a biztos érzelmi alap megőrzése, Az óvónőknek és tanároknak barátságosnak, figyelmesnek és kedvesnek kell lenniük. A szigorú követelmények, elszámoltathatóság, folyamatos minősítések a viselkedéskutatók szerint a gyermek teljesítményére sincs pozitív hatással: ha a gyerek nem érzi jól magát a tudás megszerzésében, csökken a tanulási vágya.

A három-hét éves gyermekek életkori sajátosságait alaposan meg kell érteni az óvodapedagógusoknak. Az óvónőknek nagyon tág tudásra van szükségük a tanulás fogalmairól. Ilyen korban még a gyerekek a játék és a mese nyelvét értik, nem pedig a

didaktizáló tanítás nyelvét. Így célszerű az óvónőnek a mese, játék nyelvét használni a tanulásban, ha nem így történik az zavart kelthet a gyerekek és az óvónő között. Előbb-utóbb kimerültség lesz és ingerlékenység és az értetlenség miatt, ekkor olyan helyzet áll elő, amelyben semmi sem jó (Vojnitsné Kereszty – Zilahiné Gál, 2008).

2.1 Az iskolaérettség kritériumai

„A gyermek, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget eléri, attól a naptári évtől válik tankötelessé, amelyben a hatodik életévét május 31. napjáig betölti. A szülő kérelmére a gyermek tankötelessé válhat akkor is, ha a hatodik életévét december 31. napjáig tölti be.” (Közoktatási törvény, 6.§ (2) bekezdés)

Az iskolakezdéshez a következő feltételeknek kell teljesülniük: testi, szellemi és társadalmi érettség. Az egészséges fejlődő gyermek körülbelül hatéves korában éri el első deformációját. A testarányok megváltoznak, és elkezd változtatni a fogait. Teste arányosan fejlett és nehéz. Mozgásai szervezettebbek és finom mozdulatokat képesek harmonikusan végrehajtani. Itt van motoros koordináció és finom motorikus készségek. A mentális egészségben felnövő gyermeknél megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, és a figyelem fokozatosan növekszik. A cselekvési látás és a rajzoló gondolkodás mellett tartalmazza az alapvető fogalmi gondolkodást is növekvő (Bánáti, 2011).

Az iskolaérettség egy összetett fogalom a gyermek teljes személyiségére vonatkozóan beleértve a fejlődését is. A gyerekeknek testileg, lelkileg és szociálisan alkalmasnak kell lennie az iskolai élet megkezdésére. A gyerekek az öröklött adottságok és a jó környezet alapján készen állnak az iskolában ért hatásokra. Az óvoda felelős az iskolai élethez szükséges képességekért, készségek fejlesztéséért (Csóri, 2009).

Az iskolaérettség lehetővé teszi az iskolai beilleszkedést, a feladathelyzetek elfogadását és a sikeres tanulást. Az óvodások iskolaérettségének nyilvánításának számos kritériuma van. Biológiai szempontból az iskoláskorú gyermekekre a következők jellemzik: átlagos testmagasság 115-120 cm. A fej és a testi aránytalanság csökken. Megnyúlnak a végtagok és maga a test is, lefogynak. Testtömege 20-24 kg általában. Ebben a korban megkezdődik a fogváltás. Ritkábban betegebbek az ilyen idős gyermekek, és nagyobb a teherbírásuk. Pszichés szempontból a következők jellemzők: képes a felesleges információk kizárására és rendezettebb lesz a figyelme. Az emlékezete és befogadó képessége növekszik. Mozgást

illetően: A test jó megértése a térbeli mozgás során alakul ki. A kisgyermek, ilyenkor elkezd megérteni saját testének érzéseit, különböző testhelyezeteit, mozgásait és belső állapotait. Megismeri a jobb és bal irányokat. Ez a fejlődés az atlétikai fejlődés minőségétől függ. Ezek a képességek feltétlenül szükségesek a betűk megkülönböztetéséhez. A térbeli és fizikai diagramok jó felfogása nem elég, de a megfelelő szókincs megléte a sikeres iskolai tanulás feltétele (Kivovicsné Horváth, 2015).

A szociálisan érett gyermek feladattudata egyre érettebb, kontrolálni tudja saját szükségleteit és akaratát. Jobban megy neki a szabályokhoz való alkalmazkodás. Elvégzett feladatai egyre eredményesebbek és a munkájának tempója is gyorsabb ez pedig az önállóságnak és az önfegyelemnek köszönhető amit saját magában alakít ki. A gyermek három éves korban óvodába kezd járni. Az óvodába járás célja és feladata, hogy a gyermekben elősegítse a harmonikus, szociális és testi fejlődést. A szociális képességekhez tartozik az: önérvényesítés, önkép, önismeret, szabályokhoz való viszony, önfegyelem, önbizalom. Az akarat. Ide tartozik az: szabálytudat, akadályok leküzdése, monotónia tűrés, feladattudat, kudarc-veszteség tűrés. Az érzelmi élethez tartoznak a következők: mások érzelmeinek a felismerése, temperamentum, a saját érzelmeinek a kifejezése, saját érzelmi állapot. (Budapesti Pedagógiai Oktatási központ, 2019, 5-6).

A gyermek belső érettsége, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamata. Ennek eredményeként a legtöbb kisgyerek hatéves kora előtt eléri az iskolás kort. Az élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint. A gyermekek belépnek az óvodai nevelési osztályba. Átmenet arra az állapotra, ahol az óvodából az iskolába kerülnek. (Bánáti, 2011).

A különböző tudományágakban számos módszert dolgoztak ki az iskolai alkalmasság ellenőrzésére. Célja a módszertan frissítése és gazdagítása, mint kifinomult tesztelési módszer a gyakorlati pedagógusok kezében. (Apró, 2013).

2.2 Iskola érettségi vizsgálatok

Az óvodák 14%-a egyáltalán nem végez iskolaérettségi vizsgálatot. Ennek az az oka, hogy ezekben az intézményekben a dolgozók felfedezték, hogy a gyermek iskolaérettségét bármilyen módon teljesen meg lehet határozni. Nincs szükségük külső segítségre. A legtöbb vizsgálatot végző ragaszkodik az óvodai élet során alkalmazott mérésekhez, hiszen az

óvónőknek és a gyerekeknek is kialakul a saját rutin, így azokba csempészik bele a mérést. (Apró, 2013).

A motoros fejlődés a tanul alapfeltétele, ezért nagy hangsúlyt fektetnek a szakemberek ennek megfigyelésére. Kitérnek a vizsgálatok a kéz és láb, labdaérezék megfigyelésére. Miközben a gyermek végzi a gyakorlatot megfigyelésre kerülnek az erőadagolás és izomtónusok képességei is. Rajzolás közben a finomkoordinációt figyelik meg. Ezeken kívül még egy feladatlap kitöltésével is vizsgálják a vizuo.motoros koordinációt, az iránydifferenciálást, a mennyiségfogalmat, verbális emlékezetet, illetve a vizuális észlelést. Amely gyereknél a vizsgálat során valamilyen elmaradás észlelhető, újabb vizsgálatot végeznek. Ahol valamilyen hiány észlelhető, 2-3 fős kis csoportokban folyik tovább a fejlesztés. Ilyen fejlesztések például a : Delacato terápia, Sindelar részképesség fejlesztő tréning, komplex fejlesztés, szenzoros-integrációs terápia. A terápiát elvégzést követően túlnyomó részt javulás figyelhető meg a fejlődésben. (Némethné Tóth, 2006.)

Nagy segítség volt a 70-es években Nagy József munkái, amely az iskolaérettséget vizsgálták. Nem csak orvosi és pszichológiai nézőpontokat vett figyelembe de pedagógiai szempontokat is. Általa lett kidolgozva a PREFER fejlettségvizsgáló rendszer, amelyet már a pedagógusok maguk is alkalmazhattak. Nagyon sokáig a leggyakrabban alkalmazható módszer volt ez a vizsgálat. Lényege ennek a vizsgálatnak az volt, hogy a tudás és a magatartás azon területeit vizsgálja amely alapvető lényege az iskolai előrehaladásnak. Szerepelni kell a gyermek életkora, nevelési körülményei, fogyatékosága, családi nevelése, magassága, testsúlya, pszichés állapota ezen az adatlapon. Ezen kívül még méri a vizsgálat a írásmozgást, magatartást, számlálás, után mondást, beszédtechnikát, szókincset. (Némethné Tóth, 2006).

Ezt követi a DIFER teszt. A személyiségfejlődés, fejlettségének feltárására szolgál. Hét szempontot vesz figyelembe: beszédhanghallás, koordináció, elemi számolás, relációs szókincs, következtetés, összefüggés, szocialitás. Számmértékben fejeződik ki az eredmény, ami könnyen értelmezhető. a szám azt fejezi ki, hogy a gyermek milyen mértékben birtokolja az elemi alapkészségeket. A DIFER-index az iskolaérettség megbízható kimutatója. (Némethné Tóth, 2006).

Porkolábné Balogh Katalin a tanulási nehézségek megelőzését tűzte ki célul. Kutatócsoportja megfigyelést végzett, amely a képességek folyamatos fejlesztését célozta

meg. Ez a program a testséma és a mozgásfejlesztést területeit vette figyelembe. 1988-ban megjelent „Kanizsa iskolaérettségi vizsgálat” melyet Balogh Katalin lektorált. A legújabb vizsgálatokat Lakatos Katalin készítette el. A vizsgálat neve „Állapot és mozgásvizsgáló teszt”. Ez a teszt 12 éves gyerekeket vizsgál. Vizsgálja az idegrendszer érettségét, a mozgást, térbeli tájékozódást, ritmusérzékenységet, taktilis területeket. Ez a módszer még nem terjedt el hazánkban (Némethné Tóth, 2006).

Számos programot dolgoztak ki az iskolás kor előtti kognitív fejlesztésre. Legelterjedtebb a DIFER Programcsomag volt hazánkban (Nagy, Józsa, Vidákovich, & Fazekasné, 2016).

A vizsgálatokat az Oktatási Szolgálat tanárai és pszichológusai végzik. Nyugodt körülmények között, mindig reggel, amikor a gyerekek energikusak és kipihentek. A teljes teszt körülbelül 2 órát vesz igénybe rövid szünetekkel. A vizsga során kétféle helyzetet (egyéni, csoportos) kell kezelni: vizsgálja a viselkedést, érettséget, önállóságot, és a motivációt, a munkaritmust és a koncentrációt is. Óvodás korban elkezdődik a mozdulatok tökéletesedése, kombinációja (összekapcsolás). 5-7 évesen jobban képes vagy a céljaira és a kitartására, 3-5 évesen pedig egymást követő gyakorlat végrehajtására mozgására és megfelelő sorrendben, elvégzésére képes. Ilyenkor fejlődnek leginkább a feltételes képességek, pl: gyorsaság és állóképesség, valamint koordináció. A mozgás harmonikussá válik. Jól összehangolt nagy lépések kezdődnek. Ezek képezik a finommotorika alapját. Helyes elhelyezés a saját testükön. Elengedhetetlen a magabiztos pozicionáláshoz tágabb kontextusban. A testismeret megmutatja, hogy a test irányítja a mozgást: a gyermeknek tudnia kell a testrészek sorrendjének használatát, a gyakorlat tervezésénél vegyen részt a sportban. A felmérés célja annak megállapítása, hogy az iskolába kerülő gyerekeknek fejlődik-e a mozgásban erre az életszakaszra elvárt fejlettségi szintig. A mobilitás megértése három területet érint:

- *Testtérkép:* A testrészek ismerete, bal és jobb irányok megkülönböztetése , mozgás összehangolása .

- *Nagy mozdulatok:* egyensúly, dinamikus koordináció, irányított mozgások.

- *A grafomotorium tanulmányozására (írás képesség):* alakábrázolás, Írás mozgás, formák másolása. A jól koordinált finommotor csak a jól fejlett nagymotoros mozgások alapján épülhetnek fel és alakulhatnak ki. A mozgás meghatározó tényező a környezet megértésében, az énkép kialakításában tevékenységek fejlesztése (Burdán - Danisné Bán - Molnár, 2019).

Az iskolaérettségi vizsgálatok minden esetben élményt nyújtanak a gyerekeknek. Érdekes, változatos feladatsorokat végeznek el. Ezek a feladatok elegendő információt nyújtanak a gyermek fejlettségi szintjéről, biológiai, szociális és pszichés téren is. A pedagógiai és pszichológiai vizsgálatok akár előre jelezhetnek a gyermek sajátosságairól is. Ezeket a felméréseket nagyban befolyásolja a gyermek aktuális állapot (Turóczy, 2009).

A mozgásérettség még nincs benne az orvosi, pedagógiai, pszichológiai „köztudatban”, mivel, a többi eltérő fejlődési szintet vizsgálják leginkább a gyerekeknél. A mozgásérettséget többnyire a mozgássérült gyerekeknél szokták alkalmazni. A mostani noninvazív neuro- és szenzomotoros szemléletű mozgásvizsgálatok alkalmazása sokat segít abban, hogy melyik gyerekek éretlen a mozgása, izomtónusa, egyensúlyi szervezése, és egyben meg is magyarázza a viselkedés –tanulás - figyelemzavarokat is (Lakatos, 1999-2005).

2.3 Mozgás érettségi vizsgálatok jelentősége

Gyermekek térbeli tájékozódását, testséma, kéz- és lábmozgások koordináció, dinamikus egyensúly, ritmus, folytonosságát mérik a mozgásvizsgáló tesztek. A megadott kritériumok alapján mérhetjük fel képességeiket. A mozgásfeladatok az utánzásra, a megértésre és az emlékezetre épülnek. Ezeknek az alapképességeknek, feladatoknak az iskolaérettséghez már jelen kell lenni (Lakatos, 1999-2005)

Az idealista szemlélet szerint, a koordináció egy képesség, amely az emberrel születik, és hogy gyakorlással és neveléssel nem fejleszhető. Erre teljes mértékben fejleszhető, csak megfelelő környezeti ráhatások szükségesek hozzá. Ahhoz, hogy eredményes legyen a motorikus tanulás, szükséges a helyes koordinációs képességek fejlesztése. Fontos a gyermekek fizikai képességének fejlesztése és javítása, teljes gyermekkortól kezdve (Adorján Olajos, 2020).

„Dietrich (1983) a koordinációs képességek megfelelő életkorban történő fejlesztésével foglalkozott, amely véleménye szerint kiemelt fontosságú az utánpótlás- és a versenysport területén, ahol a csúcsteljesítmények elérése az elsődleges cél. Megállapítja, hogy a mozgáskoordináció fejlődésének alapja biológiailag egyértelműen korábbi életkori szakaszra esik, mint a kondíció fejlesztése.”

Ha a fejlődés szempontját nézzük, a 8 és a 12 éves kor a legideálisabb. A lehető legkorábbi időt kell kiválasztani bonyolultabb mozgásformák tanítására. Nádori szerint az óvodás életkor

a legmegfelelőbb a fejlődés szempontjából. Fitts- törvénye kimondja, hogy a mozgásos feladatokban, minél kisebb a céltárgy, annál nagyobb a távolság és a feladat nehézsége. Ilyenkor csökken a mozgás pontossága és nő a feladat végrehajtásának az ideje. Csakis igényes testgyakorlatokkal lehet a koordinációs képességeket fejleszteni. Fontos, hogy minél többet kombináljuk és variáljuk a mozgásgyakorlatok, helyét, kiinduló és befejező helyzetét, illetve a feladatok nehézséget. (Adorjánné Olajos, 2020).

Legelsőnek az Óvodai nevelési programok közül a 1012-es alapprogram emeli ki, fontos a mozgásos játékok, feladatok végzése, a pszicho motoros fejlődés érdekében. *„Számptalan jó felmérő módszer vált ismertté, de az igazán eredményes egységes eljárást még nem sikerült kötelezően bevezetni (Bernolák és Mlinkó, 2006; Cools és mtsai., 2009; Connor-Kuntz és Dummer, 1996; Getchell, McMenamin és Whitall, 2005; Király és Szakály, 2011; Lakatos, 1999, 2005; Marton-Dévényi és mtsai. 1999, Marton-Dévényi, 2002; Nagyné, 1997a, 1997b; Némethné, 2002 és 2006; Porkolábné, 2004; Zsoldos és Sarkady, 2001) (Rácz, 2015).*

A mozgásérettség vizsgálata fontos, a személyiséget befolyásoló, kognitív funkciók miatt. Csak úgy tudjuk minősíteni a kora gyermekkori fejlődést, ha mozgásvizsgáló tesztet végeztünk. Ha a gyermeknél valamilyen mozgásterület elmaradása észlelhető, szerencsés esetben már óvodás korban tetten érhető. Ha megfelelően van diagnosztizálva, különböző fejlesztésekkel csökkenthető az elmaradás. Azok a gyerekek, akik iskolaérettek, sokkal kiegyensúlyozottabbak, és intenzívebb fejlődést mutatnak a mozgásérettség vizsgáló teszteken (Rácz, 2015).

III. KUTATÁS ANYAGA ÉS MÓDSZERE

Köztudott, hogy a mozgás lételeme a fejlődésnek, mind a fizikai és mind pedig az idegrendszeri fejlődésnek egyaránt. A mozgáskoordináció, a különböző mozgásaink összehangolását jelenti. A mozgásra az önálló élet minden területén szükség van, az öltözködéstől kezdve egészen a tanuláshig.

Születés után, az új világot, minden gyermek, mozgással kezdi megismerni. A test nagy izmainak használatát, a nagymozgással kapcsolatos készségek foglalják magukba. A nagymozgások függenek az izmok erejétől és a fizikai álló képességgel is összefüggésben vannak. Mozgáskoordinációnak, testi érettségnek nevezik ezt a folyamatot a szakirodalom. Azok a gyermekek, akik gyengébb fizikummal rendelkeznek nagyobb valószínűséggel, nem fognak szeretni sportolni. A későbbiekben ez kihatással lehet iskolai eredményeire, ugyanis ha nem tartja helyesen felső testét, nehezen fog menni számára az írás, illetve nehezen fog menni számára az odafigyelés és a táblára írás is. Ha nem fog a gyermek elegendőt mozogni a későbbiekben a mozgáshiány miatt kialakulhatnak különböző betegségek is, például: szívbetegség, cukorbetegség, túlsúly. Ha túl mozgékony vagy mozgáskoordinációs zavar figyelhető meg az az idegrendszer éretlenségére utalhat (Csongrádiné Démusz, 2020).

Kutatásom célja az volt, hogy választ kapjak arra a kérdésre, hogy érettek-e a gyermekek mozgásfejlődés tekintetében, illetve, hogy a nagymozgás részterületén való megfigyelés alapján megfelelő eredményeket mutatnak-e.

Hipotézisek:

Feltételezem, hogy a vizsgálati mintában találkozok olyan gyerekekkel, amelyek a felmérések eredményei során egyes részterületek tekintetében fejlesztést igényelnek.

Feltételezem, hogy a 7 éves gyerekek a mozgásfejlettség tekintetében készen állnak az iskolakezdéshez.

Feltételezem, hogy a 6 éves gyerekek között lesznek olyan gyerekek, akik fejlesztésre szorulnak.

3.1 A kutatás helyszíne, körülményei

Kutatásomat, az Ungvári járásban található Csongori Misi Mókus óvoda, nagycsoportjában végeztem el. Az Misi Mókus óvoda Csongor központjától nem messze helyezkedik el a

sztrabicski vég felé. A Csongori Misi Mókus óvoda 1963-1964-ben épült fel. Kezdetben csak egy csoport indult az óvodában, majd 1978-ban kibővítették, 3 csoportra kis, közepes és nagy. Ezzel egy időben indult el a bölcsőde is. A bölcsőde 2002-ig működött. Jelenleg 48 gyermek jár a csongori óvodába, 17 kiscsoportos, 14 középső csoportos és 17 nagycsoportos.

Az óvoda felszereltsége az évek alatt nagyon gazdaggá vált. Kielégíti a gyermekek igényeit. Az udvar tekintetében igen nagyrészt birtokol. Rengeteg időt töltenek nyáron kint a gyerekek az udvar részben. Nagyon szép játszótér áll a gyerekek rendelkezésére, ahol hinták, homokozók, kisházak, sajátépítésű kisautók, csúszdák és pavilon is megtalálható. Megvannak a mozgáshoz és sporthoz való kellékei az óvodának.

Külön helyiségű tornaterem sajnos nem áll a rendelkezésükre, de az óvónők igyekeznek minél több lehetőséget megteremteni a gyerekeknek a mozgásigényük kielégítése érdekében. Reggelente a Zálban vannak reggeli tornák, foglalkozások között is megmozgatják magukat a gyerekek és foglalkozások után is ha a jó idő engedi rengeteget vannak kint az udvarrészen ahol különböző sportversenyeket és játékokat rendeznek a gyerekeknek.

Kutatásomat a nagycsoportban végeztem. A nagycsoportban 17 gyerek jár, ebből 13 gyerek volt jelen a vizsgálaton. Öt fiú és nyolc lány. Öt gyerek 7 éves és nyolc gyerek 6 éves.

3.2 Kutatás módszere

Kutatásom megfigyeléses felmérésen alapult. Munkámban Csongrádiné Démusz, (2020), által készített mozgásvizsgáló felmérését alkalmaztam. A felmérésen vizsgáltam az állóképességet, egyensúlyt, mozgáskoordinációt és célirányos mozgást. Illetve a testsémát, bal jobb differenciálását és a térbeli tájékozódást.

Első feladat: Taps elhangzása után egyesével indultak a gyerekek. Nyuszi ugrásban haladtak addig ameddig bírták. Időt mértem közben.

Második feladat: Állás közben, egyensúly megfigyelése. Taps jelzésre felemeli az gyermek az egyik lábát, és egy lábon egyensúlyoz ameddig bír.

Harmadik feladat: Dinamikus mozgáskoordináció megfigyelése. Egyenes felületre (járdára) egy 2 méter hosszú szigetelőszalagot ragasztottam le. Tyúklépésben kellett menni a gyerekeknek e vonal mentén.

Negyedik feladat: Szem-kéz koordináció megfigyelése. 2 méter távolságból, egymásnak dobják a labdát oda-vissza. A labdát két kézzel kell elkapniuk.

Ötödik feladat: Téri orientáció, tájékozódás. Egyén vizsgálat alapján történt. Nyugalmi helyzetben ülve, a gyermek elvégzi az utasításokat. Testrészek azonosítása.

Hatodik feladat: Bal-jobb differenciálása, egyéni vizsgálat, irányok utasítása.

Hetedik feladat: Verbális utasításokat adunk a gyerekeknek, a vizsgálat egyénileg történik.

3.3 A minta bemutatása, eredmények

A vizsgálatot 2023. március 23.-án végeztem el. Egy délutáni foglalkozás keretein belül. Az óvodapedagógusok nagyon segítőkészek voltak, szívesen segítettek a vizsgálatom elvégzésében pont úgy mint a gyerekek. 13 gyerek volt jelen ezen a csütörtöki napon. A vizsgálatot egyesével végeztem el. A gyerekek kíváncsian várták es hallgatták a feladatokat. A kutatásom 6-7 éves gyerekek megfigyelésén és felmérésén alapult.

2. sz. táblázat: Állóképesség vizsgálata

Névsor	Életkor	Állóképesség vizsgálata	
B. A. B.	6	45mp	elfogadható-megfelelő
B. F.	6	30mp	gyenge
B. I.	6	70mp	elfogadható megfelelő
L. N.	6	34mp	elfogadható-megfelelő
Cs. E.	6	74mp	elfogadható-megfelelő
H. M. SZ.	6	29mp	gyenge
H. N.	6	25mp	gyenge
M.CS.	6	30mp	gyenge
J. Sz.	7	97mp	kimagasló
B. K.	7	92mp	kimagasló
I.E.	7	66mp	elfogadható-megfelelő
M. Z.	7	95mp	kimagasló
S. D.	7	94mp	kimagasló

 - lányok
 - fiók

Az állóképesség eredménye: 1-30 mp (gyenge), 31-90 mp (elfogadható-megfelelő), 91 mp- től, több (kimagasló). 13 gyerekből 4 kimagasló teljesítményt mutatott, 90 másodperc

felett bírt nyuszi ugrásban haladni, a kimagasló teljesítményt a 7 éves gyerekek mutatták, ebből 3 fiú és 1 lány. 5 gyerek elfogadható, megfelelő teljesítményt mutatott, fél és majdnem egy percig sikerült nyuszi ugrásban haladni, a gyerekek közt egy 7 éves és négy 6 éves. 3 lány és 3 fiú. És 4 gyerek gyengén teljesített. Ezek a gyerekek 6 évesek voltak. Lányok. Észrevehető volt rajtuk a gyors fáradás, és feladták a kezdete után nem sokkal a feladat elvégzését. A 7 éves gyerekek megfeleltek az elvárt eredménynek. A 6 éves gyerekek fejlesztésre szorultak. Átlagban a csoport Több mint fele elfogadható eredményt mutatott.

3. sz. táblázat „Egyensúly vizsgálata”

Névsor	Életkor	Egyensúly vizsgálata	
B. A. B.	6	18mp	stabil egyensúly
B. F.	6	14mp	fejletlen egyensúly
B. I.	6	18mp	stabil egyensúly
L.N.	6	20mp	stabil egyensúly
CS. E.	6	22mp	stabil egyensúly
H. M. SZ.	6	20mp	stabil egyensúly
H. N.	6	22mp	stabil egyensúly
M. CS.	6	16mp	fejletlen egyensúly
J. SZ.	7	23mp	stabil egyensúly
B. K.	7	21mp	stabil egyensúly
I.E.	7	22mp	stabil egyensúly
M. Z.	7	22mp	stabil egyensúly
S. D.	7	23mp	stabil egyensúly

 - lányok

 - fiúk

Az egyensúly eredménye: 1-15 mp (fejletlen egyensúly), 16 mp-től több (stabil egyensúly). Az egyensúly felmérését érdekesnek találták a gyerekek. Izgatottan várták, hogy sorra kerüljenek a feladat elvégzéséhez. 11 gyermek sikeresen végighaladt a pályán. A 11 gyerekből 6 lány és 5 fiú. Két gyereknek kicsit nehezebben ment. 2 lány. Többször is melléléptek és meginogtak. Nekik nehezen ment az egyensúlyozás. A csoport több mint háromnegyede stabil

egyensúllyal rendelkezik.

4. sz. táblázat „Mozgáskoordináció vizsgálata”

Névsor	Életkor	Mozgáskoordináció vizsgálata	
B. A. B.	6	Kitérés nélkül végig megy a vonalon, tartja a tyúklépést	Egyenletes ritmusban koordináltan a vonalon szökdel
B. F.	6	Mellélép, mellémege a vonalnak	Egyenletlen ritmusban, koordinálatlan mozgással halad, nem képes a vonalon szökdelni
B. I.	6	Mellélép, mellémege a vonalnak	Egyenletlen ritmusban, koordinálatlan mozgással halad, nem képes a vonalon szökdelni
L. N.	6	Mellélép, mellémege a vonalnak	Egyenletlen ritmusban, koordinálatlan mozgással halad, nem képes a vonalon szökdelni
CS. E.	6	Mellélép, mellémege a vonalnak	Egyenletlen ritmusban, koordinálatlan mozgással halad, nem képes a vonalon szökdelni
H. M. SZ.	6	Mellélép, mellémege a vonalnak	Egyenletlen ritmusban, koordinálatlan mozgással halad, nem képes a vonalon szökdelni
H. N.	6	Kitérés nélkül végig megy a vonalon, tartja a tyúklépést	Egyenletlen ritmusban, koordinálatlan mozgással halad, nem képes a vonalon szökdelni
M. CS.	6	Kitérés nélkül végig megy a vonalon, tartja a tyúklépést	Egyenletlen ritmusban, koordinálatlan mozgással halad, nem képes a vonalon szökdelni
J. SZ.	7	Kitérés nélkül végig megy a vonalon, tartja a tyúklépést	Egyenletes ritmusban koordináltan a vonalon szökdel
B. K.	7	Kitérés nélkül végig megy a vonalon, tartja a tyúklépést	Egyenletes ritmusban koordináltan a vonalon szökdel
I.E.	7	Kitérés nélkül végigmege a vonalon, tartja a tyúklépést	Egyenletes ritmusban koordináltan a vonalon szökdel
M. Z.	7	Kitérés nélkül végig megy a vonalon, tartja a tyúklépést	Egyenletes ritmusban koordináltan a vonalon szökdel
S. D.	7	Kitérés nélkül végig megy a vonalon, tartja a tyúklépést	Egyenletes ritmusban koordináltan a vonalon szökdel

- lányok

- fiúk

A harmadik feladat nagyon megosztotta a gyerekeket. Volt akinek a vonalon való haladás okozott kisebb nehézségeket és volt akinek a szökdelés. 8 gyerekek sikerült kitérés nélkül végig haladni a vonalon, (öt 7 éves, három 6 éves), de a 8 gyerekből 2 gyermeknek nehézséget okozott visszafelé a szökdelés (kettő 6 éves), 5 gyerek többször is mellélépett a kijelölt

vonalon (6 évesek). Viszont visszafelé könnyebben ment a szökdelés. Azok a gyerekek akik már év vesztesek voltak a csoportban észrevehetően koordináltabb volt a mozgásuk és teljes pontossággal végezték a feladatokat. Átlagban a csoport felénél picit többen megfelelnek az átlagnak.

5. sz. táblázat „Célirányos mozgás vizsgálata”

Célirányos mozgás			
Névsor	Életkor	Kétkezes	Egykezes
B. A. B.	6	Nem tudja a labdát megfelelően dobni El tudja kapni a labdát	Nem tudja a labdát megfelelően dobni
B. F.	6	Nem tudja a labdát megfelelően dobni Nem tudja elkapni a labdát	Nem tudja a labdát megfelelően dobni
B. I.	6	Megfelelően dobja a labdát El tudja kapni a labdát	Megfelelően dobja a labdát
L. N.	6	Nem tudja a labdát megfelelően dobni Nem tudja elkapni a labdát	Nem tudja a labdát megfelelően dobni
CS. E.	6	Megfelelően dobja a labdát El tudja kapni a labdát	Megfelelően dobja a labdát
H. M. SZ.	6	Nem tudja a labdát megfelelően dobni Nem tudja elkapni a labdát	Nem tudja a labdát megfelelően dobni
H. N.	6	Megfelelően dobja a labdát Nem tudja elkapni a labdát	Megfelelően dobja a labdát
M. CS.	6	Nem tudja a labdát megfelelően dobni Nem tudja elkapni a labdát	Nem tudja a labdát megfelelően dobni
J. SZ.	7	Megfelelően dobja a labdát El tudja kapni a labdát	Megfelelően dobja a labdát
B. K.	7	Megfelelően dobja a labdát El tudja kapni a labdát	Megfelelően dobja a labdát
I.E.	7	Megfelelően tudja a labdát dobni Nem tudja elkapni a labdát	Megfelelően dobja a labdát
M. Z.	7	Megfelelően dobja a labdát El tudja kapni a labdát	Megfelelően dobja a labdát
S. D.	7	Megfelelően dobja a labdát El tudja kapni a labdát	Megfelelően dobja a labdát

- lányok

- fiúk

A negyedik feladat kiséé nehéznek bizonyult a labda elkapását illetően. 5 gyerek nem tudta

a labdát megfelelően dobni. (hat évesek). 8 gyerek pedig ügyesen, helyesen dobták a labdát. 7 gyerek eltudja kapni két kézzel a labdát 6 viszont nem tudta elkapni két kézzel a labdát. Az egykezes labda dobás majdnem minden gyermeknek sikerült, kivéve 5 gyereknek. Ezeknél a gyerekeknél megfigyelhető volt hogy sem a kétkezes dobás sem pedig a kétkezes elkapás sem ment olyan jól. Átlagban a csoport háromnegyede megfelel az elvártnak, két kezes dobást tekintve. Az egykezes dobásnál inkább a 7 évesek mutattak jobb eredményt. A 6 évesek fejlesztésre szorulnak. A nyolc 6 éves gyerekből 5 nem tudta megfelelően dobni a labdát.

6. sz. táblázat „Testséma vizsgálata”

Testséma vizsgálata						
Névsor	Életkor	Mutasd meg a füledet!	Emeld fel a karodat!	Fogd meg a bokádat!	Érintsd meg a homlokodat!	Fogd meg a csuklódat!
B. A. B.	6	+	+	+	+	+
B. F.	6	+	+	+	+	+
B. I.	6	+	+	+	+	+
L. N.	6	+	+	+	+	+
CS. E.	6	+	+	+	+	+
H. M. SZ.	6	+	+	+	+	+
H. N.	6	+	+	+	+	+
M. CS.	6	+	+	+	+	+
J. SZ.	7	+	+	+	+	+
B. K.	7	+	+	+	+	+
I. E.	7	+	+	+	+	+
M. Z.	7	+	+	+	+	+
S. D.	7	+	+	+	+	+

- lányok

- fiúk

A testséma vizsgálatának eredménye: 1+ (egyet megcsinálja), 5+ (mindet megcsinálja).

A téri tájékozódás kivétel nélkül minden gyereknek ment. Előfordult kicsi figyelmetlenség vagy kapkodás a feladat elvégzése alatt/közben, de saját magukat javították ki ha hibáztak. Ezt nem konkrétan a térbeli tájékozódás hiánya volt csupán egy kis figyelmetlenség és sietség. A testrészeit is mind ismerték a gyerekek. A csoportban észrevehető volt még, hogy azok a gyerekek akik évet ismételték, mert szülei nem adták fel őket iskolába sokkal ügyesebben és

észrevehetően gyorsabban is végezték az utasításokat. A csoportból 100%-ban megfelelő teljesítményt mutattak.

7. sz. táblázat „Bal-jobb differenciálásának vizsgálata”

Bal-jobb differenciálásának vizsgálata						
Névsor	Életkor	Emeld fel a jobb kezed!	Emeld fel a bal lábad!	Mutasd meg a bal szemed!	Csukd be a szemedet! Mondd meg melyik válladra tettem a kezem! (jobb)	Csukd be a szemedet! Mondd meg melyik kezedbe adtam egy ceruzát! (jobb)
B. A. B.	6	-	-	-	-	-
B. F.	6	.	-	-	-	-
B. I.	6	-	-	-	-	-
L. N.	6	-	-	-	-	-
CS. E.	6	-	-	.	-	-
H. M. SZ.	6	-	-	-	-	-
H. N.	6	-	-	-	-	-
M. CS.	6	-	-	-	-	-
J. SZ.	7	+	+	+	+	+
B. K.	7	+	+	+	+	+
I.E.	7	+	+	+	+	+
M. Z.	7	+	+	+	+	+
S. D.	7	+	+	+	+	+

 - lányok

 - fiúk

Bal-jobb differenciálás eredménye: 1+ (egyet megcsinál), 5+ (mindet megcsinálja).

Ez a feladat bizonyult számukra a legnehezebbnek. Megfigyelhető volt, hogy a 6 éves gyerekek a csoportban egyáltalán nem tudták a jobb és a bal irányt, így fejlesztésre szorulnak. A 7 éves gyerekek zökkenőmentesen hajtották végre a feladatot. Észrevehető volt, hogy picit elbizonytalanodtak és gondolkodtak, de mindig a helyes irányt mondták.

8. sz. táblázat „Térbeli tájékozódás vizsgálata”

Térbeli tájékozódás vizsgálata						
Névsor	Életkor	Állj a szék mellé!	Állj a szék mögé!	Állj a szék elé!	Állj a szék és én közém!	Tegyél egy ceruzát a szék alá!
B. A. B.	6	+	+	+	+	+
B. F.	6	+	+	+	+	+
B. I.	6	+	+	+	+	–
L. N.	6	+	+	+	+	+
CS. E.	6	+	+	+	+	+
H. M. SZ.	6	+	+	+	+	–
H. N.	6	+	+	+	+	+
M. CS.	6	+	+	+	+	+
J. SZ.	7	+	+	+	+	+
B. K.	7	+	+	+	+	+
I.E.	7	+	+	+	+	+
M. Z.	7	+	+	+	+	+
S. D.	7	+	+	+	+	+

■ - lányok

■ - fiúk

A térbeli tájékozódás eredménye: 1+ (egyet megcsinál), 5+(mindet megcsinálja).

Az utolsó feladat szintén nagyon tetszett a gyerekeknek. 5 utasítást kaptak. 2 gyereknek nehézséget okozott az utolsó feladat, (1 fiú és 1 lány), amiben azt kértem hogy „tegyél egy ceruzát a szék alá”, itt a szék mögé tették a ceruzát. Később kijavították magukat. De, csak mert visszakérdeztem, hogy jó helyre rakta-e a ceruzát. A csoport megfelelt az átlagnak.

3.4 Következtetés

Az általam választott nagycsoportban 17 gyerek jár, amiből, 13 gyerekekkel sikerült elvégeznem a felmérést. A felmérésem következtében megállapíthatjuk, hogy első hipotéziseim melyben feltételeztük, hogy találkozom majd olyan gyerekekkel a nagycsoportban akik fejlesztésre szorulnak majd, beigazolódott. A második hipotézisem

miszerint a nagycsoportban járó 7 éves megfelelnek a mozgásérettség kritériumainak. Iskolaérettek mozgásállapot tekintetében. A harmadik hipotézisem, szintén beigazolódt, melyben azt feltételeztem, hogy a nagycsoportban járó 6 éves gyerekek között túlnyomó részt lesznek olyanok, akik nem felelnek meg a mintának mozgásállapotot illetően, így fejlesztésre szorulnak. A vizsgálatom átlaga hogy a 100% (13 gyere) 76,4 % iskolaérett. A vizsgálat elvégzését követően azt a következtetést sikerült levonnom, hogy a nagycsoportos gyerekek, több mint fele teljesen készen áll az iskolakezdésre. Helyes a állóképességük, az egyensúly érzékük, mozgáskoordinációjuk és célirányos a mozgásuk. A testséma vizsgálat és a térbeli tájékozódás is rendben van. Azok a gyerekek, akik másodjára járják a nagycsoportot a szülők és az óvodapedagógus javaslatára és döntésére, sokkal finomabb a mozgásuk, jobb a koncentrációjuk és a feladatokat is ügyesebben hajtják végre. De a tőlük egy évvel fiatalabb társaik között is vannak kimagasló ügyességűek. Voltak feladatok amik nehezebben mentek a gyerekek számára de sikeresen teljesítették második próbálkozásra. Azoknak a gyerekeknek akiknek nehezebben mentek a feladatok javasoltam mind mozgás és koordináció fejlesztő játékokat. Ezek segítségével fejleszthetik önmagukat. Következtetés képen azt vontam le a vizsgálat során, hogy a nagycsoportban járó gyerekek készen állnak az iskolakezdésre.

Összefoglalás

Célom a szakdolgozatom megírásában az volt, hogy átfogó képet kapjak a gyerekek mozgásfejlődéséről, hogy milyen kritériumoknak kell megfelelni iskolába lépés előtt, illetve, hogy milyen iskolaérettségi vizsgálatok vannak. Kutatásom arra irányult, hogy megvizsgáljam a nagycsoportos gyerekek mozgáskoordinációját, és hogy átlagban véve iskolaérettek-e a gyerekek mozgásállapotukat tekintve.

Első fejezetemben magába foglalja az óvodáskorú gyerekek fejlődését, mozgásfejlődését, a mozgás fejlődésének szakaszait, a mozgás és értelmi fejlődés kapcsolatát, illetve a személyiséget alkotó alapkészségeket. Ezekben a fejezetekben részletesebben leírom a fejlődés folyamatait iskoláskorig és az alapképességeket.

A második fejezetben betekintést nyerhetünk az óvoda-iskola átmenetének nehézségeibe, hogy milyen iskolaérettségi vizsgálatok vannak, melyek a mozgásfejlődésre és érettségre irányulnak, és hogy ezeknek a vizsgálatoknak milyen jelentőségeik vannak.

A harmadik fejezetemben, pedig kutatást végeztem a csongori óvoda nagycsoportjában. A vizsgálat a mozgásállapotra irányult. Ebben a fejezetben kidolgoztam a kutatás anyagát, módszerét, körülményeit, helyszínét, illetve a minta bemutatását.

Vizsgálat során kiderült, hogy a nagycsoportos gyerekek több mint fele iskolaérett a mozgásállapotukat tekintve. A 6 éves gyerekek többsége még fejlesztésre szorulnak a 7 éves gyerekekkel szemben. Ezek a vizsgálatok által a hipotéziseim beigazolódtak.

Összegzés képen megállapítható, hogy mozgás érettségi vizsgálatok nagy segítség lehet az óvodapedagógusok számára. Illetve, hogy a a nagycsoportban járó 7 éves gyerekek fejlettebbek 6 éves társaiknál.

Резюме

Метою мого дослідження було отримати всебічне уявлення про розвиток моторики руху дітей, про критерії готовності дитини вступу до школи. У своїй роботі я опиралася також на спостереження за дитиною протягом її перебування у дошкільнім закладі. Ці знання були важливі, адже я бачила дитину в динаміці. Моє дослідження спрямоване на те щоб бачити наскільки дитина рухлива, розкута, рухлива, на скільки вона активна чи дозріла і готова до вступу до школи.

У першій частині дослідження покроково описую розвиток моторики руху, інтелектуальний розвиток і також розвиток особистості дитини.

У другій частині дослідження можемо побачити перехідний період від дошкільного закладу до школи. У цих частинах моєї роботи систематично описую процес розвитку дитини дошкільного віку .

У третій частині дослідження показала свою пошукову роботу, яку провела у Чомонинському дошкільному закладі. У цій частині опрацювала матеріали своєї пошукової роботи, методичку, умови, стан, тобто приготувала презентацію.

При проведенні дослідження виявилось ,що половина дітей старшої групи готові до школи, що до розвитку моторики руху. Більшість дітей у шістьрічному віці ще потребують розвитку на проти 7-ми річних дітей. Ці експертизи показали що мої гіпотези оказались вірними .

На основі дослідження можна встановити такий висновок: що тести з моторики є великою допомогою для вихователів дошкільних закладів. Крім того, 7-річні діти, які відвідують старшу групу, розвинутіші, ніж їхні 6-річні товариши.

Hivatkozott irodalom

Barkóczy Mariann, Böjtös Zoltánné, Hamvasné Bögre Julianna, Gerencsér Zita, Gáspár Jánosné (2019): Óvodáskorú gyermekek fejlődésének nyomon követése Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ 2. átdolgozott kiadás.

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pok/Budapest/szaktanacsadoi_anyagok/Az_ovodaskoru_gyermekek_fejlodesenek_nyomon_kovetese.pdf

Berghauer-Olasz Emőke (2013): Fejlődéslelektan I. (Jegyzet). Beregszász. <http://genius-ja.uz.ua/sites/default/files/csatolmanyok/magyar-nyelvu-oktatasi-jegyzetek-es-magyar-nyelvu-szaknyelvi-szotarak-nyerteseinek-dokumentumjai-472/fejlodeslelektanijegyzet12mb.pdf>

BARKÓCZI Mariann, BÖJTÖS Zoltánné, HAMVASNÉ BÖGRE Julianna, GERENCSÉR Zita, GÁSPÁR Jánosné (2019): *Óvodáskorú gyermekek fejlődésének nyomon követése*, Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ,

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pok/Budapest/szaktanacsadoi_anyagok/Az_ovodaskoru_gyermekek_fejlodesenek_nyomon_kovetese.pdf Letöltés ideje: 2022. 03. 02

Burdán Gabriella, Danisné Bán Éva, Molnár Beáta (2019): Tájékoztató iskolaérettségről, iskolaérettségi vizsgálatokról pedagógusoknak, szülőknek. Szeged <http://csmpsz.hu/wp-content/uploads/2019/07/T%C3%81J%C3%89KOZTAT%C3%93-ISKOLA%C3%89RETTSC%C3%89GR%C5%90L-ISKOLA%C3%89RETTSC%C3%89GI-VIZSG%C3%81LATOKR%C3%93L-PEDAG%C3%93GUSOKNAK-SZ%C3%90CL%C5%90KNEK.pdf>

BORONYAI Zoltán, KIRÁLY Tibor, PAPPNÉ Gazdag Zsuzsanna, CSÁNYI Tamás (2015): *Mozgásfejlesztés, ügyességfejlesztés mozgáskonceptiók megközelítésben*, Magyar Diáksport Szövetség, Budapest

FARMOSI István (1999): *Mozgásfejlődés*. Dialóg Campus Kiadó, Pécs

Csóri Virág (2009/2010): Óvodából-iskolába. Az óvoda-iskola átmenetet elősegítő intézményfejlesztés. Tagóvoda Kiskorpad

http://kaposfo-iskola.hu/wp-content/uploads/2010/09/Kiskorpad_Innovacio_2.pdf

Csóri Virág (2009-2010): „Óvodából-iskolába”, „Segítség a szülőknek” http://kaposfo-iskola.hu/wp-content/uploads/2010/09/Kiskorpad_Innovacio_2.pdf Megtekintés ideje: 2022. 02.

22

Király Tibor - Szakály Zsolt (2011): *Mozgásfejlődés és a motorikus képességek fejlesztése gyermekkorban*. Dialóg Campus <http://tamop412a.ttk.pte.hu/TSI/Kiraly-Szakaly%20-%20Mozgasfejlodes%20es%20a%20motorikus%20kepessegek%20fejlesztese%20gyermekkorban/>

[mozgasfejlodes_korr.html](#)

Lakatos Katalin (1999-2005): „Beilleszkedés iskolai beválás” https://semmelweis.hu/wp-content/phd/phd_live/vedes/export/lakatoskatalin.d.pdf Megtekintés ideje: 2022. 02. 28

Lakatos Katalin (1999-2005): A mozgásérettség vizsgálatának jelentősége a tanulási zavarok korai felismerésében. https://semmelweis.hu/wp-content/phd/phd_live/vedes/export/lakatoskatalin.d.pdf

Nagyné Klujber Márta (2021) (MOZGÁS)TERÁPIÁS KÖRKÉP AZ ISKOLAÉRETTSÉG KAPCSÁN Kiadó: EKKE Líceum. Eger

Vojnitsné Kereszty Zsuzsa – Zilahiné Gál Katalin (2008): Az óvoda–iskola átmenet problémái különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre, Kiadó: Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság. Budapest https://tanitonline.hu/ftp/Az_ovoda-iskola_atmenet.pdf

Rácz Katalin (2015): Az Alapozó Terápia hatásvizsgálata iskolaérettség jeleit mutató óvodás gyermekek körében. *Doktori (PhD) disszertáció.* Megtekintés ideje: 2023.04. 15 https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/26164/R%C3%A1cz%20Katalin_Disszert%C3%A1ci%C3%B3.pdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Némethné Tóth Orsolya (2006): Tanulási képességek összehasonlító vizsgálata óvodáskorú gyermekeknél az iskolaérettség függvényében. *Doktori disszertáció.* Megtekintés ideje: 2023. 05.10. <https://ppk.elte.hu/dstore/document/273/N%C3%A9methn%C3%A9%20T%C3%B3th%20Orsolya%20-%20Disszert%C3%A1ci%C3%B3.pdf>

Melléklet

Táblázatok jegyzéke

1. sz. táblázat: „Személyiséget akotó alapképességek”	18
2. sz. táblázat: Állóképesség vizsgálata	28
3. sz. táblázat: Egyensúly vizsgálata	29
4. sz. táblázat: Mozgáskoordináció vizsgálata	30
5. sz. táblázat: Célirányos mozgás vizsgálata	31
6. sz. táblázat: Testséma vizsgálata	32
7. sz. táblázat: Bal-jobb differenciálásának vizsgálata	33
8. sz. táblázat: Térbeli tájékozódás vizsgálat.....	34

Csongori Misi mokus óvoda eredményei

Nagymozgások vizsgálata

Forrás: Saját kutatás

Eredmények kiértékelése						
Név	Életkor	időt beleírni	Állóképesség	Egyensúly	Moz.Koor.	Célirányos moz.
B. A. B.	6		e/m	s.e.	k.n. egyenletes r.	m.n. , n.d.
M. CS.	6		gy	f.e.	k.n. egyenletlen r.	n.n. , n.d.
S. D.	7		k	s.e.	k.n. egyenlertes r.	m.e. , m.d.
CS. E.	6		e/m	s.e.	m. egyenletlen r.	m.e. , m.d.
I.E.	7		e/m	s.e.	k.n. egyenletes r.	m.n. , m.d.
B. F.	6		gy	f.e.	m. egyenletlen r.	n.n. , n.d.
B. I.	6		e/m	s.e.	m. egyenletlen r.	m.e. , m.d.
B. K.	7		k	s.e.	k.n. egyenletes r.	m.e. , m.d.
H. M. SZ.	6		gy	s.e.	m. egyenletlen r.	n.n. , n.d.
H. N.	6		gy	s.e.	k.n. egyenletlen r.	m.e. , m.d.
L. N.	6		e/m	s.e.	m. egyenletlen r.	n.n. , n.d.
J. SZ.	7		k	s.e.	k.n. egyenletes	m.e., m.d.
M. Z.	7		k	s.e.	k.n. egyenletes	m.e. , m.d.

Jelmagyarázat:

„e/m” – elfogadható/megfelelő, k – kimagasló, gy – gyenge.

„s.e” – stabil egyensúly, f.e. – fejletlen egyensúly.

„k.n” – kitérés nélkül, m- mellélép.

„m.e” – megfelelően dob, el tudja kapni.

„m.n” – megfelelően dob, nem tudja elkapni.

„n.n” – nem tudja a labdát megfelelően dobni, nem tudja elkapni a labdát.

„n.d” – nem tudja a labdát megfelelően dobni.

„m.d.” – megfelelően dobja a labdát.

Csongori Misi mókus óvoda vizsgálati eredményei

Forrás: Saját kutatás

	Eredmények kiértékelése		
	Testséma vizsgálat	Bal-jobb differenciálásának vizsgálata	Térbeli tájékozódás vizsgálata
B. A. B	+++++	-----	+++++
B. F.	+++++	-----	+++++
B. I.	+++++	-----	++++_
B. K.	+++++	+++++	+++++
CS. E.	+++++	-----	+++++
H. M. SZ.	+++++	-----	++++_
H. N.	+++++	-----	+++++
I.E.	+++++	+++++	+++++
J. SZ.	+++++	+++++	+++++
L. N.	+++++	-----	+++++
M. CS.	+++++	-----	+++++
M. Z.	+++++	+++++	+++++
S. D.	+++++	+++++	+++++

1+ (egyet megcsinálja), 5+ (mindet megcsinálja).

Beleegyező nyilatkozat

Én, *Fármolenko Viktória*
A csongori Művészet óvoda igazgatója. Hozzájárulok,
hogy a négycsoportos gyerekek részt vegyenek, Hadar Evelin, II. Rákóczi
Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola IV. évfolyamos, magiszteri képzésben
részvevő óvodapedagógiai szakos hallgató által végzett felmérésben. Az
elvégzett felmérés, a diplomamunka megírásához szükséges, a kapott
eredmények anonim módon lesznek feldolgozva.
Csongor, 2023. *augus 10.*

Igazgató aláírás *[Handwritten Signature]*

Ім'я користувача:
Івдіко Грєба

Дата перевірки:
16.05.2023 12:57:55 CEST

Дата заїту:
17.05.2023 12:54:38 CEST

ID перевірки:
1015111412

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100011752

Назва документа: *Набар Івдіко*

Кількість сторінок: 32 Кількість слів: 9152 Кількість символів: 67977 Розмір файлу: 161,00 KB ID файлу: 1014794165

7.98% Схожість

Найбільша схожість: 2.79% з інтернет-джерелом (<http://apk.ebu.tu/dokuwiki/document/273/NC2%AD0mthvNC3%AB%2>)

2.71% Джерело з Інтернету 30 Сторінок 30

1.22% Джерело з бібліотеки 24 Сторінок 30

1.9% Цитат

Цитати 7 Сторінок 37

Не знайдено жодних посилень

0% Вилучень

Немає вилучених джерел